

Чигрин Олена Юрійвна

д.е.н., доцент кафедри маркетингу

Сумський державний університет, Суми

o.chygryn@econ.sumdu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-4007-3728>

РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ
«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕХОДУ ДО ВУГЛЕЦЕВО-НЕЙТРАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ» ЗА ЗАГ. РЕД. МАТВЄСВОЇ Ю.Т., ВАКУЛЕНКА І.А.

Тенденції розвитку вітчизняного енергетичного сектору за темпами скорочення кінцевого споживання енергоресурсів, за часткою енергоспоживання з альтернативних джерел економіки, за темпами скорочення викидів вуглецю в енергетиці суттєво поступають країнам Європейського Союзу. Відповідні тенденції обумовлені системною трансформацією європейської енергетичної політики в контексті розбудови розумних енергетичних мереж та їх комплексної інтеграції до європейської енергетичної системи. В цьому ракурсі актуальним є детальний аналіз та узагальнення проблем та перспектив трансформації національної економіки до переходу на екологічно нейтральний спосіб господарювання. З огляду на це, монографія, присвячена формуванню нових інноваційних концепцій та стратегій переходу до вуглецево-нейтральної економіки в Україні є, безперечно, актуальною та своєчасною.

Значну увагу автори приділяють особливостям сталого та вуглецево-нейтрального економічного розвитку. Авторами досліджені параметри процесу трансферу інноваційних енергетичних технологій, який супроводжується впровадженням інноваційних технологій та інноваційних підходів до управління в енергетичному секторі. Виявлення основних закономірностей трансферу інноваційних енергетичних технологій, на відміну від існуючих підходів, здійснено з використанням бібліометричного (VOSviewer v. 1.6.13) аналізу, що дозволило описати ключові домінуючі ретроспективні еволюційно-часові тенденції розвитку теорії трансферу інновацій в енергетичному секторі.

Авторами проаналізовано особливості екологічно орієнтованого конкурентного розвитку підприємств енергетичної галузі. Сьогодні Україна вже задекларувала свій євроінтеграційний вектор розвитку, який має передбачати синхронізацію національної енергетичної політики та слідування напрямкам дій Європи в цій сфері. Орієнтація на зелене зростання та забезпечення сталої конкурентоспроможності енергетичних компаній обумовлює низку проблемних аспектів, ключові з яких досліджуються авторами. Зокрема, регуляторні механізми стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення природноресурсного потенціалу в енергетичній галузі, забезпечення рециклінгу ресурсів та відходів виробництва, механізми зеленого інвестування на різних рівнях економіки (для національної економіки, для регіонів, для окремих компаній та підприємницьких структур), диференціація джерел фінансування екологічно орієнтованої діяльності енергетичних компаній, диверсифікація форм інвестування для енергопідприємств державної, міждержавної, приватної, змішаної форм організації економічної діяльності.

Монографія містить достатню кількість дат, аналітичних матеріалів та відомостей із законодавчих документів, що в цілому дозволяє читачеві добре зорієнтуватися в науковій тематиці дослідження.

Значну увагу автори приділяють особливостям формування інноваційного менеджменту та управлінню інноваційними процесами, оскільки енергетична галузь є

однією з найважливіших складових розвитку бізнесу та української економіки загалом. Зокрема, автори досліджують CASE-технологію, як метод модернізації автоматизованої інформаційної системи підприємства з урахуванням специфіки його діяльності. Автори приділяють значну увагу формуванню механізмів автоматизації окремих процесів енергетичних підприємств (при виробництві енергії на АЕС, впровадженні відновлюваних джерел енергії, збутових процесів, менеджменту персоналу тощо). Саме ці напрями є найбільш пріоритетними в процесі діяльності підприємств.

Пропонована монографія «Проблеми та перспективи переходу до вуглецево-нейтральної економіки» є фундаментальним дослідженням, яке є актуальним і має наукову цінність. Видання дає цілісне уявлення про стратегічний вектор сучасного розвитку енергетичного сектору. В роботі досліджено механізм управління зовнішньоекономічної діяльності підприємств, який базується на засадах вуглецевої нейтральності (Carbon Border Adjustment Mechanism) та призначений стимулювати екологічно добросесну поведінку суб'єктів господарювання в процесах здійснення експортно-імпортних операцій.

Заслужує на увагу та є, безперечно, своєчасним, дослідження авторів щодо актуальності переходу до вуглецево-нейтральної економіки в контексті глобальних економічних трансформацій під впливом війни в Україні. Одночасно з цим, досліджено теоретико-методологічні засади формування мотиваційних драйверів інноваційної діяльності в галузі відновлюваної енергетики. Авторами проаналізовано ключові напрямки розвитку відновлюваної енергетики в Нідерландах.

У роботі стверджується, що пріоритетом у реалізації розумної трансформації та вуглецево-нейтрального підходу до розвитку національної економіки є забезпечення розвитку сталого сільського господарювання. Враховуючи концептуальні поняття вуглецевого нейтрального підходу та екологічного конкурентоспроможного розвитку, цінним у цій рецензованій монографії є те, що дослідники ґрунтовно висунули гіпотезу про те, про високий рівень захисту довкілля є результатом розвитку екологічно орієнтованої освіти в країні.

В цілому рецензована монографія є завершеним науковим дослідженням, яке містить цінний аналітичний матеріал, емпірично обґрунтовані авторські висновки та може слугувати успішною основою для подальших досліджень у даному науково-практичному напрямі досліджень. Рецензована наукова праця має теоретичне значення і може бути рекомендована науковцям, аспірантам, енергетикам та управлінцям у сфері реалізації екологічної політики в Україні.